

Mă aflu la cea de-a doua călătorie în Statele Unite. Desigur, după aproape cinci luni în *postura de american*, s-a estompat destul din entuziasmul impresiilor trăite la început. Mai mult, în pofida vremii surprinzător de calde din Atlanta, cu temperaturi de peste 25 de grade Celsius, la aeroport n-am avut senzația că m-am bucurat de o primire chiar călduroasă. Am fost ținut în așteptare, amprentat, fotografiat mai ceva decât o vedetă, am avut parte de două interviuri prelungite, cu întrebări ferme despre scopul și durata vizitei mele, ca și despre multe altele. Dar, odată ce *security* m-a onorat cu *ADMITED*, am lăsat în urmă toate și am pătruns pe tărâmul făgăduințelor și al deplinei libertăți fără nicio urmă de resentiment. Dacă nu tot atât de entuziasmat, ca la prima mea vizită, de realitățile nord-americane, în tot cazul marcat de profesionalismul ofițerilor de frontieră. De fapt, despre atitudinea oamenilor de aici față de ceea ce înseamnă munca lor îmi propun să scriu.

Ginerele meu lucrează la doi pași de locuință. Dacă spun *doi pași*, chiar asta doresc să se înțeleagă, deoarece, stând în casă îi văd biroul prin geam, iar atunci când ferestrele sunt deschise îl pot auzi vorbind la telefon. În pauză vine să-și ia gustarea. Nu o face în fiecare zi și aproape întotdeauna mai târziu de ora la care are dreptul să-și ia pauza. Dar de fiecare dată, oricât de mult și-ar fi redus din timpul de odihnă, se întoarce la muncă fix la ora și minutul prevăzute în program. Chiar, de n-aș uita să-l întreb dacă făcea așa și în România. Apropo! Am văzut că și de această dată Crăciunul și Anul Nou au *căzut* astfel încât românii au avut cel puțin câte cinci

ÎN LUMEA DE PESTE OCEAN

MUNCA, ALTFEL!

✎ Colonel (r) Ion SOFRONIE

zile de vacanță pentru fiecare sărbătoare. Bănuiesc, pentru că la noi e mereu de actualitate cunoscuta *punte* între zilele libere, că mulți au lăsat lucrul pe 22 decembrie 2007 și l-au reînceput după Boboteaza 2008. Ei, bine, la americani, Crăciunul înseamnă doar o zi liberă, iar Anul Nou, de asemenea, o zi. Ca să nu spun că, aflat la plimbare pe 1 ianuarie, cu ochii la o clădire aflată în construcție, era gata-gata să traversez pe roșu, surprins să văd meseriașii la lucru. Nu-mi venea să cred! Mai ales că unul dintre ei, care vopsea un tavan, se cățărăse pe niște picioroaie, ca la circ. Se mișca agil și rapid spre locul dorit, fără să coboare, să mute și să urce scara. O fi bine? O fi prea de tot să construiești în ziua de Anul Nou? Nu-mi dau seama. Ceea ce știu este că aici chiar se întâmplă. Poate nu întâmplător!

Am însoțit-o pe fiica mea când a mers cu copilul la medic. În ziua și la ora programate cu mult timp înainte. La policlinică, sau ce va fi fost aceea, nici gând să te așezi la rând și să te pregătești pentru o așteptare interminabilă, ca pe la noi. Am fost invitați într-unul din cele câteva zeci de cabinete amenajate special pentru pacienți, iar în scurt timp a intrat și medicul. Așadar, nu aștepti la ușa pediatruului, cu nervii întinși la maximum văzându-i pe cei care intra peste rând; vine medicul la tine! Doamna în halat alb l-a consultat de-a fir a par pe nepotul, i-a dat toate explicațiile mamei, a avut tot timpul zâmbetul pe buze. La cât costă asigurarea medicală, e și normal să fi se acorde atenția cuvenită, avea să-mi spună după aceea fiica mea. Am replicat, schimbând puțin nuanța: la cât de bine ești tratat aici, merită să plătești atât!

Prietenul Florin Șperlea relatează pentru *Observatorul militar* despre polițistul californian care, văzându-l în încurcătură, a urcat pe motocicletă, l-a invitat să-l urmeze cu mașina la al cărei volan se afla și l-a condus cale de multe mile spre autostrada pe care n-o găsea singur. A daug că eu merg mult pe jos prin Atlanta. Adesea, la intersecțiile mari, sunt *luat* în primire de polițist. Cu un zâmbet larg, mă întreabă dacă doresc să traversez. Uneori o fac doar pentru a nu-l refuza. Bucuroși să mă ajute, face semn șoferilor să oprească și mă conduce tacticos cel puțin jumătate din drum. Știu însă că același polițist ar apela imediat la lege, n-ar trece cu vederea nici cea mai mică greșală pe care ai face-o în trafic. Te-ar arde zâmbind!

Mă și intrigă, oamenii aștia par a avea tot timpul zâmbetul lipit pe buze. Trecătorii te salută amical, cu toate că nu te cunosc. În restaurante doar chipuri zâmbitoare. În spatele teighelei, un fel de-a spune, în spate, pentru că nici nu ai apucat să intri, iar vânzătorul îți și iese în întâmpinare zâmbind larg. Nu mai vorbesc de solitudinea oricărui funcționar din orice instituție care lucrează cu publicul. Apropo! Luați seama la ofițerii de relații publice din U.S. Army: întotdeauna, stăpâni pe situație, buni comunicatori, destinși și... distinși, răspund cu zâmbetul pe buze la toate întrebările, oricât de *agresiv* ar fi asaltul ziaristilor.

Cheia rămâne la Musharraf

✎ General maior (r) Mihai MĂRGĂRIT

Benazir Bhutto a fost ucisă. Disparația ei lasă un gol în viața politică a Pakistanului. Un gol care, deocamdată, nu poate fi ocupat de nimeni. Și nici nu se întrezărește o personalitate care să posede o zestre politică de calibrul ei.

Impactul asasinatului

Asemenea familiei Ghandi, familia Bhutto este una dintre cele mai faimoase dinastii politice. Curajul și hotărârea prin care Benazir Bhutto și-a construit destinul politic au situat-o printre cele mai temerare femei din lume. Singura care a avut curajul să lupte toată viața pentru reforma societății pakistaneze. Singura aptă să ocupe o poziție de lider politic, într-o țară dominată de bărbați. Stau mărturie și cele două mandate de premier, care i-au marcat cariera. În ciuda acuzațiilor de corupție, aduse ei și familiei sale, eliminată din viața politică printr-un asasinat, Benazir Bhutto va fi percepută ca simbol al luptei pentru reformă, pe lungul drum spre democrație în Pakistan.

Asasinarea lui Benazir Bhutto arată și cât de săracă este oferta politică în această țară. În consecință, este de așteptat să sporească incertitudinea privind viitorul politic al Pakistanului. Această incertitudine pleacă de la agitația, teama și violențele care au urmat asasinatului, care au produs și produc pierderi umane și materiale. Deși foarte grave, considerate ca fără precedent în Pakistan, istoria ne spune că ele se manifestă și după un asasinat politic, fiind doar scopuri imediate ale organizatorilor acestuia. Așa a început criza, după primul atentat, eșuat, la viața lui Benazir Bhutto. Reușita celui de al

Mișcarea Talibană a fost întotdeauna dirijată intens de la vârful armatei pakistaneze. În acest context, acuzația lansată de Benazir Bhutto, privind implicarea a trei generali în primul atentat, pare a avea un suport real.

Viitor incert

Situația de criză din Pakistan a început cu o dublă polarizare, determinată, pe de o parte, de confruntarea dintre formațiunile islamiste și principala forță politică a țării și, pe de altă parte, de lupta forțelor pro-democratice împotriva celor autoritariste. Un asemenea spectru politic, deosebit de complex, prefigura o bătălie politică aprigă. Rezultatul acesteia nu putea fi decât o criză politică puternică, al cărei sfârșit era imprevizibil. Din nefericire, o parte a acestui imprevizibil a fost asasinatul politic, care a adâncit și mai mult criza. Disparația lui Benazir Bhutto a slăbit și opoziția Partidului Poporului și poate provoca fragmentarea acestuia.

Urmează alegerile din 18 februarie. Forțele islamiste au o șansă în plus. Așadar, nu ne putem aștepta ca democrația să iasă învingătoare în urma scrutinului sau să fim

de soțul acesteia, este o improvizație de scurtă durată. Se dorește a nu se fracționa partidul, a se păstra, atât cât este posibil, spiritul lui Benazir Bhutto, atât în partid, cât și în percepția electoratului, acceptându-se desfășurarea alegerilor la o dată cât mai apropiată. Cu siguranță că se are în vedere capitalul sporit de popularitate și aderență creat în urma atentatului. Iată de ce cred că Statele Unite nu s-au pronunțat explicit asupra datei alegerilor. Se caută o soluție. Dar un înlocuitor de succes la partid se găsește în timp. Iar el trebuie pregătit până la alegeri.

Ipoteze în perspectiva alegerilor

S-ar părea că se agreează mai întâi soluția Nawaz Sharif, liderul Ligii Musulmane Pakistaneze N (*Nawaz group*), deși rival politic al lui Benazir Bhutto, când aceasta era în viață. Cred că așa se explică sprijinul necondiționat, promis imediat Ligii, de noua conducere a Partidului Poporului. Dar, pentru ca Nawaz Sharif să câștige, sprijinit acum și de americani, trebuie să îl susțină și membrii Partidului Poporului, nu doar conducerea lui, mai ales, simpatizanții acestuia, cei care vor alege, deveniți foarte violenți după asasinat.

Aceste incertitudini și posibila agravare a crizei, cu forme de manifestare dintre cele mai violente, ar putea determina armata să controleze situația. Noul șef al acesteia, generalul Ashfaq Kayani, ar putea avea inițiativa preluării puterii, mărind probabilitatea, recent evocată de analiștii *Stratfor* (nu întâmplător), ca Președintele Musharraf să folosească oportunitatea pentru a adera la o nouă juntă militară. Ar fi posibil, oare, ca Statele Unite să accepte, tacit, un asemenea scenariu? Dacă până la data alegerilor, situația va continua să se agraveze, ar putea fi această ipoteză o soluție? Cred că și ea oferă o șansă democrației. E drept, precară, dar speranța rămâne. Prin aducerea la putere a armatei, s-ar putea controla mai bine regiunile de la granița cu Afganistanul, ceea ce ar fi deosebit de importantă în lupta împotriva terorismului!

În final, în ambele variante – Nawaz Sharif și junta militară – asigură menținerea la putere a lui Musharraf. Din această poziție, el ar putea reitera promisiunea unor acțiuni mai ferme împotriva insurgenților din Afganistan, iar Statele Unite ar trebui să îi acorde încredere. De ce? Pentru că sunt îngrijorate de ineficiența asistenței militare acordate și se tem că în eșaloanele mai înalte ale serviciilor de securitate pakistaneze, continuă să existe persoane dispuse să se alieze cu grupările islamiste extremiste. Iată de ce mai cred că situația în Pakistan va continua să se deterioreze!

În absența unui premier-om politic, junta militară ar fi mai operativă în ce privește lupta împotriva terorismului, pentru că puterea de decizie ar fi în mâna unei singure persoane – militarul, și nu civilul Musharraf. Junta ar încetini totuși reforma, dacă nu chiar o va obstrucționa pentru o perioadă de timp. Simplu compromis care va aduce liniște în țară sau și un câștig pentru civilul Musharraf pe drumul reformei, pentru care va trebui să garanteze? Totul depinde de cum va aprecia acesta tensiunea în țară și raportul de forțe, prezent în zilele rămase până la alegeri. Oricum, cheia situației tot la Musharraf rămâne.

doilea, la scurt timp după eșuarea celui dintâi – dublă tentativă, la care se recurge mai rar – demonstrează cât de bine sunt organizați atentatorii, cât de mare este miza pusă în joc, cât de îndârjiți sunt pentru a-și realiza scopurile. Să nu uităm că este vorba de o țară de peste 140 milioane de locuitori, în care influența partidelor fundamentaliste islamice este în continuă creștere, mișcările separatiste sunt frecvente, iar organizarea socială de tip tribal mai persistă în unele regiuni.

Sunt numai câteva argumente care susțin aprecierea a numeroși analiști politici, că, în Pakistan, se produce o talibanizare tot mai accentuată. Militanții acestei mișcări au început să fie tot mai influențați de opinia, care îi consideră pe liderii lumii islamice, inclusiv pe cei ai Pakistanului, ca pe niște ipocriți, aflați sub controlul Washingtonului. Se spune că

optimiști în ceea ce privește viitorul politic al Pakistanului. Optimiști nu pot fi nici americanii, care i-au acordat încredere lui Benazir Bhutto. Era de fapt a doua investiție de încredere. Prima s-a făcut în Musharraf, care a nemulțumit Washingtonul cu prestația lui. Noile speranțe ale Statelor Unite erau legate de Benazir Bhutto care, sprijinită să ajungă prim-ministru, putea împreună cu Musharraf să accelereze reformele democratice și să adopte măsuri mai dure împotriva insurgenților din Afganistan, care caută adăpost în Pakistan.

Disparația lui Benazir Bhutto i-a surprins și pe americani și este greu de presupus că la Casa Albă s-a pregătit și o „variantă de avarie”, elaborarea ei până la alegeri fiind aproape imposibilă. Este evident că desemnarea, la conducerea Partidului Poporului, a fiului lui Benazir Bhutto, în vârstă de numai 19 ani, sprijinit